

واژه های حقوقی
همراه با توضیح و تفسیر

تألیف

طیبه مکی آبادی

۱۴۰۱

سرشناسه	:	مکی آبادی: طبیه / ۱۳۵۵ م
عنوان و نام پدیدآور	:	واژه های حقوقی همراه با توضیح و تفسیر / تألیف: طبیه مکی آبادی
مشخصات نشر	:	تهران / تفکر آینده ساز/۱۴۰۱
مشخصات ظاهری	:	۱۶۹ ص وزیری ۲۴*۵/۱۷
شابک	:	978-622-5291-05-0
وضعیت فهرست نویسی	:	فیپا
یادداشت	:	کتابنامه
موضوع	:	آیین دادرسی جزایی (فقه) (Criminal procedure (Islamic Law (Women (Islamic law Law – Terminology حقوق -- اصطلاح ها و تعبیرها زنان (فقه)
رده بندی کنگره	:	BP۱۹۵
رده بندی دیویی	:	۲۹۷/۳۷۵
شماره کتابشناسی ملی	:	۹۰۲۱۷۴۸

حقوق مادی و معنوی برای انتشارات و مؤلف محفوظ است و هرگونه کپی برداری پیگرد قانونی دارد

واژه های حقوقی همراه با توضیح و تفسیر

- که تألیف طبیه مکی آبادی
- که ناشر تفکر آینده ساز
- که مدیر تولید موسسه مشاوران زند
- که شمارگان ۱۰۰۰ جلد
- که نوبت چاپ اول، ۱۴۰۱
- که قیمت ۱۳۵ هزار تومان

ISBN: 978-622-5891-05-0

فهرست

۹ -----

فصل اول مفاهیم، مبانی و تاریخچه

۱۵	-----	بوم کیفر
۱۵	-----	بیم جرم
۱۶	-----	بیم حدود
۱۶	-----	بیم تعزیر
۱۶	-----	بیم قصاص
۱۶	-----	بیم دیه
۱۷	-----	بیمه بندی جرائم شرعی با احکام کیفری اسلام
۱۷	-----	بیمه بندی جرائم شرعی براساس موضوع جرم
۱۷	-----	بیمه بندی جرائم شرعی براساس مجازات آنها
۱۹	-----	بیمه مجازات ها در حقوق جزای اسلام
۲۰	-----	بیمه سانس عمومی مجازاتها
۲۱	-----	بیمه شخصی بودن مجازات
۲۲	-----	بیمه تساوی مجازات ها
۲۳	-----	بیمه بیت مجازات ها
۲۳	-----	بیمه بر زمان و مکان بر قوانین جزائی اسلام
۲۷	-----	بیمه با عنوان منشأ پیدایش حقوق
۲۹	-----	بیمه نین کیفری اسلام، رحمت است یا خشونت ؟

فصل دوم بررسی مجازات زنان در حدود

۳۲	-----	بیمه بود
۳۲	-----	بیمه لغوی حد :
۳۲	-----	بیمه در کلام فقها :
۳۳	-----	بیمه ضوع حدود
۳۴	-----	بیمه سغه و ضرورت اجرای حدود الهی
۳۵	-----	بیمه رای قوانین کیفری در عصر غیبت
۳۷	-----	بیمه ر چند مسأله در بحث حدود
۳۷	-----	بیمه های اثبات جرم در حدود الهی
۳۷	-----	بیمه م پذیرش شهادت زنان در باب حدود
۳۸	-----	بیمه ادات زنان در لسان روایات

۴۰	قاعده درأ
۴۰	عدم تأخیر در اجرای حد و عدم پذیرش کفالت و شفاعت در حد
۴۱	توبه و نقش آن در سقوط حد
۴۲	مجازات حدود
۴۳	مجازات حد زنا
۴۶	تعریف زنا
۴۷	راههای اثبات زنا
۴۸	اقسام حد زنا
۵۱	تکرار زنا
۵۱	توبه از زنا
۵۱	مجازات حد قیادت
۵۲	راه های اثبات
۵۲	حد قوادی
۵۲	مجازات حد مساحقه
۵۳	پیشینه مساحقه
۵۳	راه های اثبات
۵۳	کیفر و حد مساحقه
۵۳	تکرار مساحقه
۵۴	توبه از مساحقه
۵۴	مجازات حد شرب خمر
۵۵	مجازات حد ارتداد
۵۵	سرقت
۵۶	فلسفه حرمت سرقت
۵۶	سرقت در قرآن
۵۷	تعریف سرقت
۵۷	شرایط سرقت موجب حد
۵۷	راه های اثبات سرقت
۵۸	حد سرقت
۵۸	سقوط حد به واسطه توبه
۵۹	سرقت مادر از فرزند و حد آن
۶۰	سرقت زوج و زوجه از یکدیگر
۶۲	دفاع مشروع

مقدمه

امروزه، باتوجه به تحولات عمیق و اساسی در عرصه های مختلف اجتماعی، فرهنگی و دینی که جایگاه سنتی زنان و مردان، تغییر یافته و با پیشرفتهای روزافزون علوم و ایجاد مشاغل متنوع و گوناگون در جامعه نقشها و مناصب متعددی نیز، ایجاد گشته و از سویی با ورود بی سابقه زنان به مراکز تحصیلات عالی و نیز راه یافتن آنان به عرصه های مختلف علمی، فرهنگی، سیاسی، اجتماعی و دینی جامعه، این نیاز احساس می شود که فقه سنتی مربوط به بانوان، مورد بازنگری قرار گرفته و رویکردهای متفاوت متفکران مسلمان، در زمینه مسائل زنان، بررسی گردد. از سوی دیگر، با تحول شرایط زمانی و مکانی و ورود زنان به اجتماع در شرایط فعلی و اختلاط آنان با مردان و تهاجمات فرهنگی وارده بر این قشر، که اسباب ایجاد جرائم مختلف را، در قالب های سامان دهی شده و پیچیده، فراهم آورده و بعلاوه، سوء استفاده هایی که بعضاً، از حضور بانوان، در عرصه های مختلف می شود؛ ضروری است که یک بازنگری، در قوانین کیفری جزائی مربوط به بانوان، انجام شده و با توجه به شرایط زمانی و مکانی که دو عنصر مؤثر، در استنباط مسائل فقهی از جمله مبحث « جزاء و کیفر » است بتوان، در کیفر برخی از جرائم، با دیده تعدیل و تلطیف، نسبت به زن نگریست و در برخی جرائم، مانند بی حیایی و عدم توجه به رعایت حریم عفت عمومی بتوان قوانین مربوط را تشدید نمود.

آمارهای جرایم زنان در کشورها مبین آن است که بسیاری از جرایمی که زنان در آن مباشرت یا مشارکت داشته اند، به نقش جنسیتی آنان ارتباط دارد. به عنوان نمونه، می توان به جرایم علیه کودک، نوزادکشی، سقط جنین غیرقانونی و روسپیگری اشاره کرد. علاوه بر خاص بودن اغلب جرایم ارتكابی از سوی زنان، تمایل آنان به معاونت در ارتكاب برخی جرایم، از جمله جرایم علیه اشخاص، اخلاق و عفت عمومی نیز قابل تأمل است. موضوع دیگر آن که، زنان به علل گوناگون، معمولاً جرایمی را مرتکب می شوند که به توانایی جسمانی کمتری نیازمند است و از این رو بزهکاریشان معمولاً کمتر خشونت بار و اغلب با خدعه و نیرنگ توأم است. در دهه هفتاد شواهدی از افزایش مشارکت زنان در رفتار جنایی به منصف ظهور رسید. پژوهشگران، رشد فزاینده جرائم زنان را به آزادی، آنها اشتغال خارج از خانه، تضعیف کنترلهای اجتماعی و مشارکت فزاینده آنها در بازار کار نسبت داده اند. آنها معتقدند که آزادی زنان در توسعه توانمندی هایشان به منظور تحقق اهدافشان در زندگی، آنها را به طور همزمان در معرض ناکامی ها و فشار زندگی نیز قرار می دهد که در گذشته چنین مشکلاتی را عمدتاً تجربه می کردند. چنین تحولاتی زنان را در معرض فرصت هایی برای ارتكاب جرایم، به ویژه جرایم مالی قرار می دهد. علی رغم کارکردهای مثبت و مناسبی که آزادی زنان به ارمغان آورده است، ارتباط بین آزادی زنان و افزایش میزان جرایم در میان آنها به ویژه جوامع صنعتی آشکار است با این حال، اگر چه سهم زنان در ارتكاب جرایم افزایش یافته ولی

هنوز نرخ جرایم زنان کمتر از ۱۵٪ نرخ کل جرایم است در این میان جامعه شناسان بر انتظارات تقسیم شده ای تأکید دارند که به صورت تمایزی برای مردان و زنان کاربرد دارد. مرد سالاری و تبعیض علیه زنان موجب گردید که در برابر تخلفات مشابه مردان و زنان، برای زنان مجازاتهای سنگینی در نظر گیرند و تبعات منفی زندان برای زنان بیشتر از مردان بوده و زندان آسیب های جدی روانی و اجتماعی بر زنان وارد می کند. بنابراین، بررسی تحلیلی علمی وضعیت زندان زنان و بازنگری در مجازات زنان برای زنان متخلف ضروری به نظر می رسد. نقش ها و کارکردهای زندان زنان بیانگر آن است که علیرغم اینکه یک نظام کنترل رسمی مبتنی بر قوانین جنایی و مجازات زندان برای حفظ نظم اجتماعی ضروری است، ولی اصلاح و بازپروری از اهمیت ویژه ای برخوردار است. این پژوهش جرایم زنان را بطور کلی مورد بررسی قرار داده و زندان زنان و نقش آن در جامعه پذیری زنان مختلف و کارکردهای منفی مجازات زندان و ضرورت به کارگیری روشهای جایگزین زندان با هدف اصلاح و بازپروری را مورد بررسی قرار داده است. بر اساس این گزارشی نخستین ویژگی که درخصوص بزهکاری زنان وجود دارد کم بودن حضور زنان در فعالیت های مجرمانه است. آمار جنایی بسیار از کشورهای دنیا نشانگر این هستند که میزان ارتکاب جرم از سوی زنان کمتر از مردان است. مثلاً بر اساس آمار جنایی رسمی کشور فرانسه، تنها یک هشتم یا یک دهم مجموع جرایم ارتكابی در این کشور مربوط به زنان می شود. اما ویژگی دوم بزهکاری زنان مربوط به ماهیت جرایم ارتكابی آنهاست. تحقیقات نشان می دهند که زنان در برخی از جرایم حضور بیشتری و فعال تری دارند. یکی از این جرایم، جرم هایی است که قربانی آنها طفل یا نوزاد است. جرم هایی مثل سقط جنین، نوزاد کشی و نیز کودک آزاری، از جمله جرایمی هستند که مرتکبین اصلی آنها را زنان تشکیل می دهند. اما دسته دیگر جرایم که زنان در آنها حضور فعال دارند جرایم جنسی هستند. حضور پررنگ زنان در این جرایم به این دلیل است که یک طرف جرم، لزوماً باید یک زن باشد جرایمی مثل زنا، برقراری رابطه نامشروع و نیز روسپیگری از این قبیل اند این در حالیست که دسته دیگر جرم هایی است که علیه اموال مردم رخ می دهند و زنان بیشتر از مردان آنها را مرتکب می شوند و عمدتاً از طریق مسموم کردن اتفاق می افتند و نه از طریق توسل به خشونت و خونریزی. اما تحقیقات نشان می دهند که در برخی از جرایم مثل قاچاق مواد مخدر و نیز قاچاق کالا، زنان به عنوان رابطه و باربر مورد استفاده قرار می گیرند. این امر بدین جهت است که از یکسو ماموران پلیس نسبت به زنان به یک دید ترحم آمیز نگاه می کنند و این امر سبب می شود که کمتر به زنان مظنون بشوند. در این میان نکته قابل توجه آنست که تنها تعداد اندکی از زنان حبس کشیده بعد از آزادی از زندان مجدداً مرتکب جرم می شوند این در حالی است که مردان اینگونه نیستند و در موارد متعدد حتی بعد از تحمل مجازات باز هم به سراغ ارتکاب جرم می روند در این

نوشتار با بیان نظریه‌های مرتبط با جرایم زنان، آمار جرایم ارتكابی از سوی زنان در ایران بررسی شده و سپس سیر تحول این جرایم با توجه به نظریه‌های مذکور بررسی و در پایان نیز نتیجه و برخی راهکارها ارائه می‌شود.